

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง

ทะเบียนเลขที่ สช 69100284

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง คำขอเลขที่ 64100278 ทะเบียนเลขที่ สช 69100284 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 21 กันยายน 2564

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. 2569

(นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง

Mae Klong Coconut Palm Sugar หรือ Nam Tan Maphraw Mae Klong

- (1) เลขที่คำขอ 64100278 ทะเบียนเลขที่ สข 69100284
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 21 กันยายน 2564 วันที่ขึ้นทะเบียน 21 กันยายน 2564
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดสมุทรสงคราม
ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม ตำบลแม่กลอง
อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม 75000
- (4) รายการสินค้า น้ำตาลสดจากดอกมะพร้าว น้ำตาลมะพร้าวก้อน (น้ำตาลมะพร้าวปื๊บหรือน้ำตาลมะพร้าวปึก) น้ำตาลมะพร้าวไซรัป น้ำตาลมะพร้าวผง
- (5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง หรือ Mae Klong Coconut Palm Sugar หรือ Nam Tan Maphraw Mae Klong หมายถึง น้ำหวานจากดอกมะพร้าว (จั่น) ที่ยังไม่บาน โดยการปาดจั่นจากต้นมะพร้าวพันธุ์สูงหรือมะพร้าวพันธุ์เตี้ย ทำให้น้ำหวานที่เรียกว่าน้ำตาลใส นำมาผ่านกระบวนการแปรรูปเป็นน้ำตาลสดจากดอกมะพร้าว น้ำตาลมะพร้าวก้อน (น้ำตาลมะพร้าวปื๊บหรือน้ำตาลมะพร้าวปึก) น้ำตาลมะพร้าวไซรัป และน้ำตาลมะพร้าวผง มีรสชาติหวาน มัน และมีกลิ่นหอม ซึ่งผลิตและแปรรูปในเขตพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดสมุทรสงคราม

ลักษณะของสินค้า

- (1) น้ำตาลสดจากดอกมะพร้าว มีลักษณะเป็นของเหลวขุ่น มีสีน้ำตาล รสชาติหวานติดฝาดเล็กน้อย มีกลิ่นหอมของน้ำตาลมะพร้าว
- (2) น้ำตาลมะพร้าวก้อน (น้ำตาลมะพร้าวปื๊บหรือน้ำตาลมะพร้าวปึก) มีลักษณะเนื้อข้นเหนียว ละลายง่าย หากเก็บไว้นานจะไม่แข็งตัว มีสีน้ำตาลอ่อนถึงเข้ม รสชาติหวาน มัน มีกลิ่นหอมของน้ำตาลมะพร้าว
- (3) น้ำตาลมะพร้าวไซรัป มีลักษณะเป็นของเหลวข้นเหนียว มีสีน้ำตาล รสชาติหวาน มัน มีกลิ่นหอมของน้ำตาลมะพร้าว
- (4) น้ำตาลมะพร้าวผง มีลักษณะเป็นผงละเอียด สีน้ำตาลอ่อน รสชาติหวาน มัน มีกลิ่นหอมของน้ำตาลมะพร้าว

กระบวนการผลิต

พันธุ์มะพร้าว ที่นำมาผลิตน้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ มะพร้าวพันธุ์สูงและมะพร้าวพันธุ์เตี้ย จากจังหวัดสมุทรสงคราม

- (1) มะพร้าวพันธุ์สูง มีลักษณะลำต้นใหญ่ โคนต้นมีสะเก็ดใหญ่ ต้นสูง หากโตเต็มที่สูง 12 เมตรขึ้นไป ทางใบใหญ่และยาว สีเปลือกของต้นขาวนวลออกสีน้ำตาลอ่อน ผลมีขนาดกลางถึงใหญ่
- (2) มะพร้าวพันธุ์เตี้ย มีลักษณะลำต้นเล็ก โคนต้นไม่มีสะเก็ด ต้นเตี้ย โตเต็มที่สูง 7 – 12 เมตร ทางใบสั้น สีเปลือกของต้นจะมีสีเขียว เหลืองนวล น้ำตาลเข้ม หรือสีส้ม ผลมีขนาดเล็ก ตูดจีบเล็ก

การปลูกมะพร้าวและการดูแลรักษา

(1) การปลูกมะพร้าวจะปลูกด้วยวิธีกร่อง โดยเตรียมดินในการปลูกจะขุดหลุมลึก 30 x 50 เซนติเมตร ระยะห่างกัน 6 - 8 เมตร หรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และรองก้นหลุมด้วยดินท้องร่อง

(2) การเตรียมต้นกล้ามะพร้าว โดยนำลูกมะพร้าวแก่จากต้นพันธุ์ที่ผ่านการตัดหัวในแนวเฉียงวางในแปลงเพาะต้นกล้า จากนั้นนำขุยมะพร้าวแห้งโรยในระดับครึ่งลูก รดน้ำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ต้นกล้ามะพร้าวจะเริ่มแทงยอดภายในระยะเวลา 45 - 60 วัน โดยจะมีความสูง 40 - 50 เซนติเมตร หลังจากนั้นนำไปลงหลุมปลูก

(3) นำต้นกล้ามะพร้าวลงหลุมนำดินที่ขุดมาถมแปลงแต่ไม่ต้องกดให้แน่น ดินควรร่วนซุยต้นกล้ามะพร้าวถึงจะเจริญเติบโตได้ดี

(4) ต้นกล้ามะพร้าวจะปลูกในลักษณะเอียงหันยอดไปทางทิศตะวันออก เพื่อให้ต้นเตี้ยและโคนต้นสวยงาม จากนั้นกลบดินประมาณสองในสามของผล ให้แสงแดดส่องถึงลูกด้านบน โดยช่วงเวลาในการปลูกคือเดือนพฤษภาคม - กันยายน

(5) เมื่อต้นมะพร้าวเจริญเติบโตขึ้นจะใช้ดินท้องร่องกลบที่โคนต้นมะพร้าว เพื่อป้องกันรากหรือโคนต้นลอยขึ้นมาและช่วยป้องกันแมลง รวมทั้งควรขุดดินขึ้นเพื่อลอกเลนอย่างน้อย 2 ปี ต่อครั้งเพื่อทำคันดินและเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์

อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตน้ำตาลมะพร้าว อาทิ

- (1) มีดปาดจั่น
- (2) กระจบกรองน้ำตาลใส ตามความเหมาะสม
- (3) ไม้พะยอม หรือไม้เคี่ยมกั้นน้ำตาลบูด
- (4) กระจบคนผูกผ้าขาวบางสำหรับกรองไม้พะยอม และสิ่งสกปรกออกจากน้ำตาลใส
- (5) กระจบหรืออุปกรณ์อื่นสำหรับตักฟองน้ำตาล เพื่อให้น้ำตาลมีความสะอาดและใส
- (6) กระจบหรือหม้อสแตนเลสต้กน้ำตาล
- (7) โคนหรือกงครอบน้ำตาลกั้นน้ำตาลล้น
- (8) ไม้พาย
- (9) เนียนขูดตาล
- (10) ไม้หวี (เหล็กกระทงน้ำตาล) หรือเครื่องปั่นน้ำตาล
- (11) พะอง (บันไดไม้ไผ่)

การเก็บน้ำตาลใส

(1) เมื่อต้นมะพร้าวอายุได้ 3 ปี หรือระยะดอกมะพร้าวที่เรียกว่า “จั่น” ยังไม่บาน ไม่มีการผสมเกสรหรือยังมีเปลือกแข็งห่อหุ้ม พร้อมทั้งจะเก็บน้ำตาลใส

(2) ทำการโน้มจั่น โดยต้องค่อยๆ โนมจั่นให้ลงมาเรื่อยๆ ภายใน 7 วัน ให้มีความโค้ง 30 - 35 องศา หรือตามความเหมาะสม เพื่อให้สามารถรองน้ำตาลใสได้ หากโน้มมากไปจะทำให้วงตาลหักน้ำตาลใสจะไม่ไหลออกมา เมื่อโน้มจั่นได้ที่แล้วจะปอกเปลือกทิ้งไว้ 1 - 2 วัน จากนั้นปาดจั่นอีกครั้งจึงจะเก็บน้ำตาลใส

(3) รongน้ำตาลใส่ใช้เวลา 10 - 12 ชั่วโมง โดยใช้กระบอกrongน้ำตาลใส่ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3.5 นิ้ว ยาว 15 นิ้ว หรือตามความเหมาะสมในการrongน้ำตาลจะใช้พะอง (บันไดไม้ไผ่) ปีนขึ้นไปรองและเก็บกระบอกน้ำตาลใส่ หน้าจั่นมะพร้าวที่ผ่านการปาดแล้วจะเริ่มแห้งทำให้น้ำตาลใส่ไม่ไหลออกมา จึงต้องปาดหน้าจั่นมะพร้าวทุกครั้งทีเก็บน้ำตาลใส่

(4) รongน้ำตาลใส่โดยใช้กระบอกใส่ไม้พะยอมหรือไม้เคี่ยม เพื่อป้องกันการบูด เสีย การrongน้ำตาลใส่จะrongวันละ 2 ครั้ง ได้แก่ รอบเช้า เรียก “ตาลเช้า” เมื่อเก็บกระบอกเก่าออกมาแล้ว จะทำการปาดหน้าจั่นมะพร้าวก่อนจะนำกระบอกใหม่ใส่แทนเพื่อrongน้ำตาลใส่ต่อ และจะมาเก็บน้ำตาลใส่กระบอกอีกครั้งช่วงบ่าย เรียกว่า “ตาลเย็น”

(5) การลวกกระบอกrongน้ำตาลใส่ด้วยน้ำร้อนต้มเดือด เพื่อฆ่าเชื้อกันกระบอกบูด

การผลิตน้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง

การผลิตน้ำตาลสดจากดอกมะพร้าว

(1) นำน้ำตาลใส่ที่เก็บได้กรongด้วยผ้ากรong เพื่อกรongเศษไม้พะยอมหรือไม้เคี่ยม มด ผึ้ง หรือแมลงต่าง ๆ ที่ปนอยู่ในกระบอกออก

(2) น้ำตาลใส่ที่ผ่านการกรongแล้วนำมาเทลงกระทะ ต้มให้เดือดโดยใช้ไฟแรง และซ้อนฟองออกด้วยกระจ่าหรืออุปกรณ์อื่นสำหรับตักฟองน้ำตาลให้สะอาด สังเกตลักษณะของน้ำตาลใส่จะเปลี่ยนเป็นน้ำตาลสดที่มีลักษณะเป็นสีน้ำตาลอ่อน จึงสามารถตักออกได้ทันที

(3) นำน้ำตาลสดจากดอกมะพร้าวบรรจุลงในภาชนะบรรจุ เพื่อรอการจำหน่ายต่อไป

การผลิตน้ำตาลมะพร้าวก้อน (น้ำตาลมะพร้าวปึกหรือน้ำตาลมะพร้าวปึก)

(1) นำน้ำตาลใส่ที่เก็บได้กรongด้วยผ้ากรong เพื่อกรongเศษไม้พะยอมหรือไม้เคี่ยม มด ผึ้ง หรือแมลงต่าง ๆ ที่ปนอยู่ในกระบอกออก

(2) น้ำตาลใส่ที่ผ่านการกรongแล้วนำมาเทลงกระทะ ต้มให้เดือดโดยใช้ไฟแรง และซ้อนฟองออกให้สะอาด

(3) เคี่ยวน้ำตาลใส่ต่อจนงวดใช้เวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง โดยใช้ไฟกลาง ซึ่งวัสดุที่ใช้เป็นเชื้อเพลิง เช่น เปลือกมะพร้าว กะลามะพร้าว เป็นต้น และคอยตักฟองน้ำตาลที่เดือดออกด้วยกระจ่าหรืออุปกรณ์อื่นสำหรับตักฟองน้ำตาล ซ้อนฟองออกจนหมด ใช้โคหรือกงครอบกระทะเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำตาลเดือดล้นกระทะ ให้สังเกตฟองน้ำตาลใส่ที่เดือดจะค่อย ๆ ยุบตัวลง น้ำตาลใส่เริ่มเหนียวข้นมีสีน้ำตาล เรียกช่วงนี้ว่า “น้ำตาลปุด”

(4) ยกโคหรือกงออกจากกระทะน้ำตาล ใช้ไม้พายกวนและหมุนกระทะ หรือใช้กะโพงกวน เพื่อไม่ให้น้ำตาลไหม้กระทะ จากนั้นตักน้ำตาลใส่อีกกระทะหนึ่ง กวนให้สีของน้ำตาลสม่ำเสมอ กัน นำน้ำตาลลงจากเตาแล้วทำการกรongน้ำตาลอีกครั้ง

(5) นำไม้หรีวน้ำตาล (เหล็กกระทงน้ำตาล) หรือเครื่องปั่นน้ำตาลมากระทงน้ำตาล เพื่อให้เนื้อน้ำตาลขึ้นฟูและสีอ่อนลง โดยสังเกตจากน้ำตาลจะเหนียวหนืดมีสีเข้มขึ้น ชาวบ้านจะเรียกว่า “น้ำตาลแข็งตัว”

(6) นำน้ำตาลที่แข็งตัวตักหยอดใส่ภาชนะ เช่น ใส่ปึก เรียกว่า “น้ำตาลมะพร้าวปึก” ใส่ถ้วยตะไล เรียกว่า “น้ำตาลมะพร้าวก้อน” และใส่ถ้วยที่มีขนาด 0.5 - 1 กิโลกรัม เรียกว่า “น้ำตาลมะพร้าวปึก” หรือตามภาชนะที่หยอด โดยควรทำก่อนที่น้ำตาลมะพร้าวจะแข็งตัว

(7) นำน้ำตาลมะพร้าวปืบ หรือน้ำตาลมะพร้าวก้อน หรือน้ำตาลมะพร้าวปึก บรรจุในบรรจุภัณฑ์ เพื่อรอการจำหน่าย

การผลิตน้ำตาลมะพร้าวไซรัป

(1) นำน้ำตาลใสที่เก็บได้กรองด้วยผ้ากรอง เพื่อกรองเศษไม้พะยอมหรือไม้เคี่ยม มด ผึ้ง หรือแมลง ต่างๆ ที่ปนอยู่ในกระบอกออก และวัดค่าความหวานได้ 14 - 18 องศาบริกซ์

(2) จากนั้นนำน้ำตาลใสที่ได้มาเคี่ยว 2 - 2.30 ชั่วโมง เมื่อน้ำตาลเริ่มงวดค่าความหวานของน้ำตาล ได้ 70 - 80 องศาบริกซ์ เรียกว่า “น้ำตาลมะพร้าวไซรัป” ที่มีลักษณะข้นเหนียวเป็นสีน้ำตาล

(3) นำน้ำตาลมะพร้าวไซรัปที่ได้มากรองด้วยผ้าขาวบางอีกครั้ง ใส่ลงในภาชนะสแตนเลสที่สามารถ เก็บอุณหภูมิความร้อนได้ที่ 90 - 100 องศาเซลเซียส

(4) นำน้ำตาลมะพร้าวไซรัปที่ได้บรรจุลงในภาชนะบรรจุ หรือขวดแก้วที่ผ่านการลวกน้ำร้อนฆ่าเชื้อ และทำให้แห้งสนิท นำขวดไปแช่น้ำเย็น เพื่อลดอุณหภูมิทำให้น้ำตาลไซรัปในภาชนะบรรจุ ให้อยู่ในสภาวะสุญญากาศเพื่อให้อายุการบริโภคได้นาน

(5) เก็บในอุณหภูมิห้องเพื่อรอการจำหน่าย

การผลิตน้ำตาลมะพร้าวผง มีกระบวนการผลิตได้ 2 วิธี ได้แก่

วิธีที่ 1

(1) นำน้ำตาลมะพร้าวก้อน (น้ำตาลมะพร้าวปืบหรือน้ำตาลมะพร้าวปึก) หั่นโดยมีดหรือยี่น้ำตาล เป็นชิ้นเล็ก ๆ ใส่ภาชนะเข้าตู้อบลมร้อนหรือตู้อบลมร้อนแสงอาทิตย์ อุณหภูมิ 70 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 ชั่วโมง จากนั้นกลับด้านน้ำตาลอบต่ออีก 2 ชั่วโมง

(2) นำน้ำตาลที่อบออกจากตู้อบลมร้อนหรือตู้อบลมร้อนแสงอาทิตย์ ใช้ไม้รีดแบ่งกลิ้งน้ำตาลให้แตกตัว ใส่ภาชนะเข้าตู้อบลมร้อนหรือตู้อบลมร้อนแสงอาทิตย์ อุณหภูมิ 70 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1.30 ชั่วโมง จากนั้นนำมาปั่นหรือบด และร่อนด้วยกระชอนจะได้น้ำตาลผงที่มีสีน้ำตาลอ่อน ใส่ภาชนะเข้าตู้อบอีกครั้ง ที่อุณหภูมิ 70 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1.30 ชั่วโมง เมื่ออบเสร็จแล้วรอให้เย็น

(3) บรรจุลงภาชนะบรรจุ เช่น ขวดแก้ว ถุงพอยด์ เป็นต้น เพื่อรอการจำหน่าย

วิธีที่ 2

(1) นำน้ำตาลใสที่เก็บได้กรองด้วยผ้ากรอง เพื่อกรองเศษไม้พะยอมหรือไม้เคี่ยม มด ผึ้ง หรือแมลง ต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งเจือปนที่อยู่ในกระบอกออก

(2) น้ำตาลมะพร้าวใสที่ผ่านการกรองแล้วนำมาเทลงกระทะ ต้มให้เดือดและซ้อนฟองออกให้สะอาด โดยใช้เชื้อเพลิงที่ให้ไฟแรง ให้สังเกตลักษณะของน้ำตาลใสจะเปลี่ยนเป็นน้ำตาลสดที่มีลักษณะเป็นสีน้ำตาลอ่อน

(3) เคี่ยวน้ำตาลสดต่อจนงวดแห้ง จากนั้นยี่น้ำตาลในกระทะโดยต้องรีบทำในขณะที่อุณหภูมิในกระทะยังร้อนอยู่ เมื่อยี่น้ำตาลแล้วนำมาร่อนด้วยตระแกรงซึ่งรองด้วยผ้าขาวบาง

(4) บรรจุลงภาชนะบรรจุ เช่น ขวดแก้ว ถุงพอยด์ เป็นต้น เพื่อรอการจำหน่าย

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลาก หรือบรรจุภัณฑ์ให้ประกอบด้วย คำว่า ชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง” หรือ “Mae Klong Coconut Palm Sugar” หรือ “Nam Tan Maphraw Mae Klong”

(2) ให้ระบุชื่อผู้ผลิต หรือผู้ประกอบการฯ สถานที่ผลิตหรือจัดจำหน่าย หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่ผลิต เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ วิธีการเก็บรักษา เป็นต้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสมุทรสงคราม มีอำเภอทั้งหมด 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภออัมพวา และอำเภอบางคนที พื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มริมทะเล เป็นเมือง 3 น้ำ คือ มีทั้งน้ำเค็ม น้ำกร่อย และน้ำจืด โดยมีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายหลักที่พัดพาเอาตะกอนดินมาทับถมเป็นดินเลนสร้างความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน และจากสภาพดินที่จังหวัดสมุทรสงครามเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำกว่าระดับน้ำทะเล ดินเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง เหมาะแก่การปลูกไม้ผลยืนต้นที่เป็นพืชหลักของจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ มะพร้าว

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสมุทรสงครามได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากอ่าวไทยและทะเลจีนใต้ พัดเอาฝนมาตกในฤดูฝนมากพอสมควร ประกอบกับอยู่ใกล้ทะเลจึงมีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ ในฤดูหนาวอากาศจึงไม่หนาวจัด ในฤดูร้อนไม่ร้อนจนเกินไป

จากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของจังหวัดสมุทรสงครามที่เป็นเมือง 3 น้ำ คือ มีทั้งน้ำเค็ม น้ำกร่อย และน้ำจืดดินเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนปากอ่าว มีปริมาณน้ำฝนเหมาะสมในการปลูกมะพร้าว เกษตรกรจะทำสวนมะพร้าวด้วยการปลูกแบบยกร่องสวน เพื่อให้มะพร้าวมีน้ำหล่อเลี้ยงเพียงพอตลอดปี ทั้งยังช่วยป้องกันน้ำท่วมรากหากฝนตกชุกเป็นเวลานาน ผนวกกับลักษณะ 3 น้ำ ทำให้มะพร้าวเจริญเติบโตได้ดี ส่งผลให้น้ำตาลใสมีรสชาติหวาน กลิ่นหอม เมื่อนำมาแปรรูปเป็นน้ำตาลสดจากดอกมะพร้าว น้ำตาลมะพร้าวไซรัป น้ำตาลมะพร้าวก้อน (น้ำตาลมะพร้าวปีบหรือน้ำตาลมะพร้าวปีก) และน้ำตาลมะพร้าวผง ยังคงเอกลักษณ์ของน้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง มีรสหวาน มัน มีกลิ่นหอมของน้ำตาลมะพร้าว เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคเมื่อพูดถึงน้ำตาลมะพร้าวจะนึกถึงน้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดสมุทรสงครามหรือเมืองแม่กลองในอดีต เป็นพื้นที่ที่ติดกับชายทะเล เป็นพื้นที่ 3 น้ำ คือ น้ำเค็ม น้ำกร่อย และน้ำจืด ลักษณะดินเป็นดินเลนเก่าบริเวณที่อยู่เหนือปากอ่าว น้ำไม่ท่วมขังจึงเหมาะแก่การทำเกษตรอย่างยิ่ง เกษตรกรจึงนิยมปลูกมะพร้าวซึ่งเป็นพืชที่เหมาะสมกับสภาพดินเลนชายทะเล ช่วงประมาณ พ.ศ. 2400 – 2500 เกษตรกรในพื้นที่ตำบลท้ายหาดและตำบลบางขันแตกได้ทำสวนมะพร้าวเพื่อเก็บน้ำหวานหรือที่เรียกว่า สวนมะพร้าวน้ำตาล โดยมีการยกร่องปลูกมะพร้าว

การทำน้ำตาลมะพร้าว เป็นอาชีพหลักของคนจังหวัดสมุทรสงครามที่สร้างรายได้หลักให้คนในครอบครัว การทำอาชีพนี้เป็นการสะท้อนถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษขั้นตอนของการผลิตน้ำตาลมะพร้าวที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับธรรมชาติ ระบบน้ำที่มะพร้าวต้องการน้ำไหลขึ้นไหลลงไม่แข็งจึงทำการยกขندقสวนให้เป็นร่องเชื่อมต่อกับลำประโดงที่ขุดเชื่อมต่อกับคลองที่จังหวัดสมุทรสงครามมีคลองเชื่อมต่อกันทั้งจังหวัด 365 คลอง มีน้ำขึ้นลงทุกวันกระแสน้ำจึงพัดเอาตะกอนดินเลนที่มีธาตุอาหารที่เป็นปุ๋ยต้นมะพร้าว ชาวสวนจึงมีการไถดินจากร่องเป็นประจำปีหรือ 2 ปี การเลือกสายพันธุ์มะพร้าวชาวสวนจะคัดเลือกมาจากต้นมะพร้าวปกติที่ให้ปริมาณน้ำตาลสดมาก สม่ำเสมอ จำนวนจั่นต่อปีมาก จั่นใหญ่เหนียวโน้มได้ง่าย พันธุ์มะพร้าวที่นิยมปลูกในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ พันธุ์เทิงบ้อง พันธุ์สาริษา พันธุ์สายบัว และพันธุ์ทะเลบัวหรือพันธ์พื้นเมืองอื่น ๆ ซึ่งสายพันธุ์หลายสายพันธุ์ที่ยังคงมีต่อมาถึงปัจจุบัน แต่หลายสายพันธุ์ก็สูญหายไปภูมิปัญญาชาวบ้านที่เข้าใจระบบธรรมชาติจึงมีวิถีชีวิตการทำน้ำตาลมะพร้าวต้องตื่นแต่ก่อนไก่ขันหรือพระอาทิตย์ขึ้น เพื่อออกปาดตาลเข้าขณะที่อากาศยังไม่ร้อนน้ำตาลจะไม่บูดไม่ต้องใส่สารกันบูดแล้วนำมาเคี่ยวตาลเข้า ช่วงบ่ายต้องออกขึ้นต้นมะพร้าวอีกรอบเพราะถ้าไม่เก็บน้ำตาลบ่ายทิ้งไว้เก็บตอนเช้าน้ำตาลจะบูด

การประกอบอาชีพทำน้ำตาลมะพร้าวมีมาตั้งแต่อดีตซึ่งคนในถิ่นสมุทรสงครามที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปมักจะจำได้ว่าในอดีตคนในจังหวัดสมุทรสงครามทุกตำบลทั้ง 3 อำเภอ ส่วนมากก็จะมีอาชีพทำน้ำตาลมะพร้าวกันมาแล้วเกือบทุกครัวเรือนต่อเนื่องกันมาถึงปัจจุบันไม่น้อยกว่า 3 รุ่น นั่นหมายความว่าอาชีพนี้มีมาประมาณเกือบ 200 ปีแล้วและมีการใช้ชื่อเรียก “น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง” มาตลอด

น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันมายาวนานจากรุ่นสู่รุ่น และได้สร้างชื่อเสียงในด้านความอร่อยโด่งดังไปทั่ว ดั้งบันทึกในคราวเสด็จประพาสต้นรัชกาลที่ 5 กล่าวถึงน้ำตาลแห่งเมืองบางช้าง จังหวัดสมุทรสงครามว่า “เป็นน้ำตาลมะพร้าวที่สุดยอดในความหวาน มัน หอม” ซึ่งรสชาติดังกล่าวเป็นลักษณะเด่นของน้ำตาลมะพร้าวแม่กลองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิประเทศภูมิอากาศ และภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าวที่สืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น ที่เริ่มต้นตั้งแต่การคัดสรรพันธุ์มะพร้าว ดูแลระบบน้ำ เตรียมดิน ปลูกมะพร้าว ขึ้นตาล ปาดตาล เก็บตาล เคี่ยวตาล ฯลฯ ซึ่งต้องใช้ความชำนาญในทุกขั้นตอน นอกจากนี้มะพร้าวที่ปลูกกันมากในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้รับการกำหนดให้เป็นภาพตราประจำจังหวัดสมุทรสงคราม คือ เป็นรูปสองฟากแม่น้ำมีต้นมะพร้าว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนชาวสมุทรสงคราม

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่ การปลูกและแปรรูปน้ำตาลมะพร้าวแม่กลองครอบคลุมในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ตามแผนที่

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

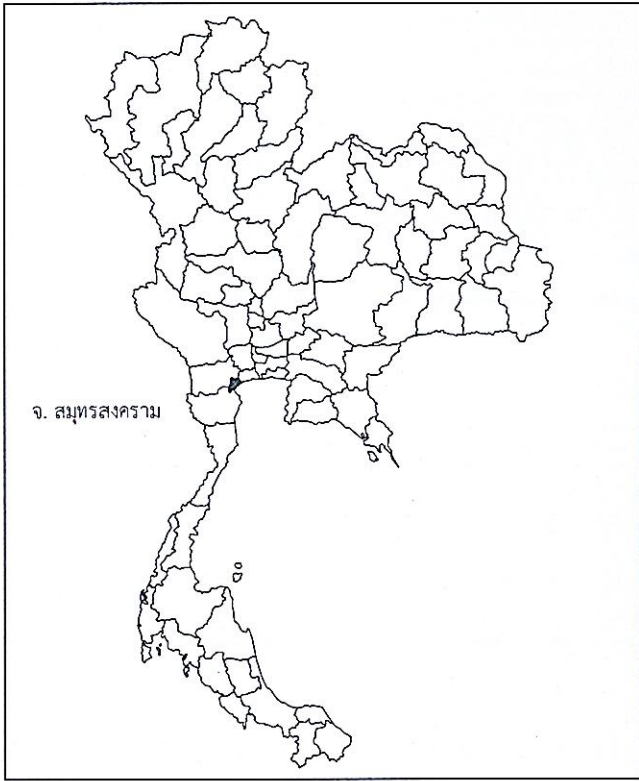
- (1) น้ำตาลมะพร้าวแม่กลองต้องผลิตและแปรรูปในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค่าน้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

(1) ให้มีจัดทำทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า ที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง

(2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์น้ำตาลมะพร้าวแม่กลอง และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบ ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ น้ำตลมะพร้าวแม่กลอง

ขอบเขตพื้นที่การผลิต น้ำตลมะพร้าวแม่กลอง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม